

بالەفر بوونی په پووله کانی عازەبیبی ئە حلام مەنسور

بەشی دووهم له سەفەری ئەهامە تیبەکانی ژبانی دادە ئەحلام

دیداری: هێمن جەمیل-شەهین یاز

سزاکەێ مامۆستام بۆ گێڕایەوه، چینیك لیدان خوارد له سەر (شانه) كەئ سەبەو یەكسەر بۆ حەمامی ژنان پەلكێشی كردم و قەت سزاکەئ ئەو رۆژەم له بیر ناچیتەوه.. بە نووچرچو گازوو لیغكەئ زبەرو ژالەو چەپۆكی شق و كەفی ساپوونی رەفقی حەلەبی، برگە بە برگە لیستی تاوانەكانمى دەوتەوه و بە چەپۆكێك دەنیشتمە سەر زەوییە سەر گەرمەكەئ حەمامەكە، قنگم سووتا، بنی بییەكانم سووتان، خەمى سووتاندنم نەبوو، بەلام خەمى دوروكوتنەوه‌م له سەبە

له یۆئ یەكەمى سەرەتایی بە حەوتەم دەرچووم و راگوێزراینەوه بۆ قوتابخانەئ سەلاخەدین، ناچار دەبووین له سەر زەویی دابنیشین، چونكە (مێژ) مان نەبوو، جینیەجێكردنئ وەزىفەكانى قوتابخانە كارێكى ئاسان بوو.. جگە له بۆئى عەترئ "شانلئ" ست ناھیدە سەعدوللاو ئىسكارپیلە رەشەكانى و پاژنە پەمەییەكانى و ھەروەھا چاوە رەشەكانى ست موەزەزەو روومەتە ئالەكانى + دەست رەنگینیى ست خالییدەو دەنگە ناسكەكەئ ست لەمعان تالیبو زبەرەكیى ست ساجیدە.. خۆشویستیم بۆ نافرەتسانى گەرەكەكەمان ئەسرییەوه، بەلكو زانیم شارەكە پەرە له نافرەتى باالو رەسەن، كرديانم بە خۆیندكارێكى "متمیز"، له ھەموو چالاكییە ھونەرپییەكاندا بەشداریم دەكرد.. بە بیرم دیت لە یادى یەكەمى شوێنشى چوارەمى تەممووزدا (تەفتەو توولێك)سى سپییان لەبەر كردم، قژبان داھێنام و بە جووتێك قردیلەئ سببى بەستیانەوه، ئالایەكی سپییان دایە دەستمو وتیان: بەرزى بكەرەوه..! بۆ پیشەوه..! خۆم لەوبەرى شارادا بینی، كە ئاوێم دایەوه، كاروانێكى دوورو

شێتەكانى خانەقە

چووم بۆ قوتابخانەو كە مامۆستاىان سەريان بشكنیم وتیان: سەرت پەرە له رشكو ئەسببى..!؟

دریژكە بریتى بوو لە خۆیندكارەكانى ھەموو شارى خانەقین و دەورپەسەرى كە بەشدارییان لەو بۆئەیدا كردبوو، لە پێشتمەوه دەستابووو و چاوەڕپنى یەكەم ھەنگاوى من بوون.. ھەر كە ریتى ئامێرەكانى موزىك بەرز بوونەوه، یەكەم ھەنگام بەرھو (كۆپرى گورا) نا.. ئالا سببیبەكەئ دەستەم دەشەكایەوه، دانیشتووانى شار ھەم بەرو ئەوبەرى كاروانەكەماندا وەستابوو، چەپلەیان بۆ لێدەداىن و چوكلیت و نوقل بارانیان كردم، رویشتنەكەم خێرا بوو، لە شاردا وەكو مندالێكى پیشەوا ئاویانگم ھەركرد تا گەیشتنە فرۆكەخانەئى شار، پۆلیك كۆتر لە سەر سەرمان دەیاندا لە شەققەئ بال و لە سەر شانماندا دەنیششتەوه، كە ئاھەنگى یادەكە تەواو بوو، ئەمزانى چى لە ئالا سببیبەكەم،

مبەرەبان دەستى ھێنا بە سەرمداو وتى: ئەر! گرید..؟ ھەر ئیسە وئێلكانێگ تە را نكەم..!!

لە پارچە قوماش و فلیسكە كە خەرجیئ ئەو رۆژەئى بوو، بووكیى بۆ دروست كردم، دلم بەو بووكە زۆر خۆش بوو، ئیستا ئازانم بۆچى رەسەزان كەچەل و حەسنى براى سەبە، سەبەیان فرۆشت:؟ بەئئ سەبە فرۆشراو بووكەكەشم لە سووچێكدا بئ ناز مرد..

بۆ دووھم رۆژ چووم بۆ قوتابخانەو مامۆستاىان سەریان بشكنیم، ست ساجدە وتى:سەرت پەرە له رشكو ئەسببى..!؟ ھاوارى كرده باجى بەدریبەو وتى: ئەنەكەيەك نەوت برێژە بە سەردىدا..

بە چەند لیترێك نەوت چاوەكانم خووسانەوه، نەوتاوى بسووو گەپامەهه مانئ: بوون ئەفت تێد لە لىد (بۆئى نەوت لێدنت)..

چاڤپێكە قتنەك د گەل نڤیسەر ئەنوەر محەمەد تاهر

**پشتى ئازادىيا عىراقى بياقى روشەنڤىرى چەوا د بىنى؟*

–پشتى ئازادىبوونا عىراقى و ژ ئاف چوونا درندەترىن رژىم ل چەرخى بورى و نەو وەرچەخانەكا مەزن بوو و گهورىنەكا مەزتر بوو ژ سىستەمەكى دكتاتورى بو ئازادىي پى نە قىت كارەكى ھوسا دى كارتيكرنا خو ھىليت ئەخاسم لسەر لاپەنن سىياسى و جفاكى و دەروونى روشەنڤىر و نڤيسەر پى ژ خوەنەكا ئەخوش و پرى كايىس رابوى قەريژا ھزرى دى خو ليك دەت و بەرەف راجەندنا كارى ئافراندى چىت

**ئەف حالەتى يى تايبەتە ب مەقە يان گشتىيە ؟*

–ئەف حالەتە ل ھەمى جىھانى ھەبە پشتى قان رويداننڢن دىروكى كارى ئافراندى ئ پاش د كە قىت بەئ ل دوپت دا دى پيشڤە چىت و رەنگ قەدەت د رومان و چىروك و شانووبى دا بەئ بەرى وان ل شعرى دى زوڤتر رەنگ قەدەت

**ھەتا چ رادە تو يى گەشڤىنى ؟*

–ئەز گەلەك يى گەشڤىنم ب قان گوھارتنا و قەت ئەز يى دوودل نىنم و من چ گومان ژى نىنن كو دى ئاسووبەكى بەرفەتەر قەبىت و دەرگەھەكئ ھندە سالە د گرتى دئ قە بن و ئاتزادىيا چەند سالە مە دىتى دى زڤدەتر ل ھىت و ئەف مەيدانە دى بەرفەرھتە ل ھىت ئەف سونرڢن ھندە دژوران ئا مڤن دئ پتر د ئاف جىھانگىرىي دا چڢن راسەف ب شەف و روژەكا نايبت بەئ روو بۆ روژى دى باشتر بىت.

**دڤتتا تە بو روژئامەگەرى و راگەھاندنى ل ھەريژما كوردستانى پشتى ئازادىيا عىراقى چىيە ؟*

–مخابن پشای ژ ئاف چوونا رژژما بوورى بارى ئابورىي حوكەمەتا ھەريمى ئنژشكەكى قە زور خراب بوو و ئەقەژى لسەر ھزرا كەسئ ئەبوو پاش بو مە ديار بوو كو ئەخشەدانان بو باشەروژى گەلەك يا لاواز بوو بووچى و ژ بەر چ ئەز نژانم !!! ھەر چ بىت ئەمانا قان روژئانما و گوڤارا ھەميان و بتايبەت پڢن كرمانجى تژشتنەكئ زورى خراب بوو و كارتيكرنەكا خراب كرە سەر روشەنڤىرىيا كوردى لڤڤىرئ داخا و ئەو ھەولەمەند و خودان سەرمايە و نڤيسەرڢن رڤزى ل قەلەمى خو د گرن بزاقڢن خو بكنە بو روشەنكرنا مەيدانا روژئامەگەرىيا كوردى يا ئازاد ئە يا حزبى.

**چ رەنگى روژئامەگەرىي ؟*

–ئەز د بڢنم نوکە دەم يى ھاتى روژئامەگەرى و راگەھاندن ئازاد و بئ لاپەن بىت و ئە ب سەر چ حزبى قە بن و نايبت ئەم قئ دەرفەتا زڤرڢن ژ دەستڢن خو بکەبن و مفايى ژئ نە بڢڢن ، ئازادىيا روژئامەگەرىي و سەرەبستىيا نڤيسەرى پڤدڤى ب چ بريارا نڢنە چونكى وەكى رويبارى جەئ خو د كەوت و رڢكا خو دڤرېت و بەردەواميى د دەتە ژباني.

**سوڤاس ماموستا*

–سوڤاس بو روژئاما بەدرخان.

ھەڤدڤڢن – نىسامىل تاهر

كەساسەكان و پىرو پەككەوتەكان دەكەن، سكالاکان يەك لە سەر يەك كۆدەكرڤنەوهو كاك (سەردار محەمەد) ئەگەر بە دواياندا نەچئ و پلازىيان نەكاتەوه ژباني ئى خەرام دەبڢت.. سىروان غەرىبى سەرکڤش ئەگەر ھەفتەئى دوو روژ لە شاخ و داخدا نەخەوڤت ژان دەيگرنٓت، ھەروەھا چاوەكانى شوان محەمەد كاسميران، لە بنى ئەررەزوه جنۆكەكان دڢنە دەرەوه و ھەوالە راستەقىنەكانى بۆ دەگڤرنەوه.. دەرگاكانمان ھەميشە كراوتەتەوه، روژن و كارەباى ماشينەكانى چاپ بە خوڤڢن و شەو نڤونى و سەفەر و گەشت و بە دوادا چوون و ھەست كردنمان بە برسىتى دەدرٓت، ئەزموونى ئئمە ئەزموونىكى قوول و دەولەمەندەو ھاولاتى مندالى ئۆبەسەرى ھەموو ھاوولاتىيەكە.. زەحمەتە بەراورد لە نڢوان ھاوكارى و ھاولاتىيا بەكڢن.. ھاوكارى ھەميشە مولكى عەبدوللا عەباس بىوه، تاڤۆئى كردووه، بەلام دوا وتارى كاك ئاسۆس ھەردى قەت لەگەل دوا وتارى عەبدوللا عەباس بەراورد ناكړٓت.. روانڢن و بۆچوونيان زۆر جىاوازه، ھەر نڤى يەكدڢن.. ئئمە وتارى روژئامە و گوڤارە كۆنەكان ناكەپنە كوردىي، شەوو روژ كاك توانا عوسمان خەرىكى ئڢنئەرنڢتە، لە ئەورويادا چەندڢن پەيامنڤرمان ھەن– بڤرەووھرو سىياسەتەداران و كەسايەتییەكان دەمانخوڤنئەوه.. بە كورتى شانازى بە خۆم دەكەم كە دايكى كادىرەكانى ھاولاتيەم دلم بە پڢنوووسى رۆلەكانم زۆر خۆشە بە

ئەدەبى و جووڤىيەوه خەرىك دەكردو تا گەيشتمە وليەم رايش و ئىرىك فرۆم نڢتشة، ھەر بە عەرەببڢش بڤرم دەكردووهو زمانى دايكڢشم توركمانى بوو، لە گەرەكڢشدا قىزى لوڤى بووېووم، ئىدى مڢشك وەكو رادىۆو لە سەر چوار پيل كارى دەكردو بە چوار شەپۆل قەسەم دەكرد تا كرديانم بە ھەلەچن و ئىدى خۆم بە زمانى نووسەرانى كورد خەرىك كرد، بە ھەردوو شڢۆه سەرەكییەكەيان تا مامۆستاكەم (محەمەد موكرى) ھاتە ناو ژبانم، نووسىنەكانى خۆم پڢشان دا، يەكسەر گرياو وتى: ھەرچىت نووسيوه بيسووئڢنە.. ئىدى زانيم كە بوومەتە ميرزەلدان و بۆ موحامەتە فوم تڢنكراوه، قسەكانى موكرى ئاويئە بوون، كاغەزە رەشەكانم لە ئاو گوڤنەيەكدا كۆكردووهو خستە سەرشانم و بە يەكەوه رومانكرده قەراغى دڤجەلە، روژڤكى باراناوى و رەشەبا بوو لە باخەكانى كەرادە دا گوڤنەكەم كردەوهو بەرھەمەكانم خستە سەر چيمەنەكەو بە كاك محەمەد وت: فەرموو..

یەكسەر شقارتەيەكى دايە دەستمو وتى: بابەگيان ئازا بەو بڢناسووئڢنئەو بە ئاكرەكەئ جگەرەيەك داگڤرڢنئە.. دوو دل بووم، بەلام لە پڤر ئازابەتيم پەيدا كردي و يەكسەر گڤرى (بانمڢل)م بەخشڢيە نووسىنەكانم و يەك پاكەش جگەرەمان بەو ئاگرە

داگڤرساندو ھەردووكمان دەستمان بە گريان كرد، زۆر بڢكەس و ھەژارو كەساس و برسى و دەست كورت بووڢن، شەوو روژ خەرىكى گريان بووڢن.. ئەو لە شارى سەماودا دەست بەسەر بوو، مڢش لە سووچڤڤكا لە كتڢبخانەئى ھاوكارىدا دەخوڤندەوه، وتى: –ديستۆڤشكى–يڢش بڤخوڤنەرەوه، مڢش (فن الحب)م بە دەستەوه بوو، وتم: –تۆش ووليەم رايش و ئىرىك فرۆم و نڢتشة بوڤڢنەرەوه..

وەكو مندالێكى ساوا گوڤشى كردم لە ئەنجامى خوڤڤندەوهئى ھاويەش و بڤركردنەوهئى ھاوبەش، وەك دەلڢن بناغەئى ئەدەبى و جووڤديمان لە چڤرۆكى كوردڤيدا دامەزراندا.

**دواى ٢٥ سال كاركردن لە ھاوكارىدا ئەگەر جارڤكى تر كچ كورپانەوه.. ھىوادارم ھەميشە راستگوڤڢن و لە رڢگاي حەق و عدالەت پەرسىتيدا دەرويڢش و سوڤى بن..*

–٢٥ سال لە ھاوكارى نڢشت كردووه، ٢٥ سال لە تەمەن و كاركرن لە ھى روژئامەيەدا چىي پڢ بەخشىويت..؟ ھاوكارى قوتابخانەيەك بوو بۆ خۆئى، قىزى كردم لە قورنەئى ئاكرشيف و كتڢبخانەكەيدا خۆم لە كادىرەكان بزمەوهو خەرىكى فەلسەفە بە گشتى و ئەدەبى ئەورويى بە تايبەتى بيم، لەبەر ئەوهئى (بڢكارى)لە ھاوكارىدا، كارڤكى (مزمەن)م ھەبوو بە عىنوان (محزره) بووم، بەلام ھيچم (تخريز) نەدەكرد، ئە سەرئووسەر بووم و ئە سكرتڤزى نووسڢن و ئە بەرپۆهەسەرى نووسڢن و سەر پەرشىتارى لاپەسەر، ھيچ جۆرە پلەو پاڤەيەكم ئەبوو، تەنيا جارڤك

كە نووسینەكانم پێشانى موكرى دا وتى:

(ھەرچىت ھەيە بيسووئڢنە)

ھاوكارى لڤرە دەرڤڢت، ئەحلام مەنسور تاچەند ئامادەيە كارى تڢدا بكات..؟

–ھاوكارى لڤرە دەرناچڢت، چونكە كەش و ھەواى لڤرە وەكو كەش و ھەواى بەغداى جاران نڢيە، جىاوازن، بىرى سەرەبست و ئازادڢش وەكو بڤرڤكى راگوزارى نڢن و ئامادە نڢم تڢيادا كار بكەم، بەلام بەشيمانڢش نڢم كە تڢيادا كارم كردووه، ھىوادارم دلئى كاك عەبدوللا عەباسم ل ئى زوڤر ئەبڢت، دەبڢت تۆزڤك وەفا و دلسۆزڢم ھەبڢت بۆئى، چونكە يەكەم كەس بووه كە لە ھاوكارىدا و لە سالئى ١٩٧٤دا دەستى گرتمو بردمىيە لاى خوالڤخۆشبوو كاك حىلمى عەل شەريفو بە مووچەئ دە دڢنار دايا نەمزاندەم.. و ئىواى يەكەم چڤرۆكى كوردىمى بۆ لڢنام و پلاوڤركردەوه.. سوڤاسى دەكەم.. بەدرخان/ لە بەئى ھاياتوودا چاوەروانى كامل بوونى زەنەقوتەئى رۆخى دادە ئەحلام بڢ لە راستگوڤترڢن دڤدارى بئ بڢمكياژا، سائتە پەردە لەسەر ئازارەكانى ئاخى لادەدات.

(ھاوكارى) ھەميشە مولكى عەبدوللا عەباس بووه، خەتى بە ژڤر ئەو نووسڢنەماندا دەھڢنا كە باسى مۆڤڤرئە بوون

باوھ گوڤزى

ئەدەبىيادا كرده بەرەبست..؟؟. قەت

حەزەم ئەدەكرد بە زمانى كوردىي

ئەدەبى كوردىيى خوڤڤنئەوه،

دەمزانى كە كورد قەيلەسوفو

بڤرەوهرى نڢيەو.. و.. و.. ئەگەر بە

زمانى سابوونكەران و مەلگەندڢم

نەنووسىيايە، يانى من نووسەر نڢم،

ئەگەر قورشانم بە سۆزانى

دابھڢنایە، دووبارە سوسڤرو

چۆمىسكىي كورد خۆيان لە

سەرووى خودا و محەمەد دادەنا..

ئەوان ھەر خەرىكى قەوانە

سوواوەكەئى زمانى پەكگرتووي

كوردىيى بوون، لە ئەنجامڢشدا

ھيچيان نەكرد بە ھيچ..

ھەميشە خۆم بە فەلسەفە و